

Lausunto Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteen palvelutasomäärittelystä

306/08.01.00/2017

KAUPHALL 28.08.2017 § 270

Kehitysinsinööri Jussi Teronen

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta (JOLILA) on päättänyt kokouksessaan 26.4.2017 pyytää sidosryhmiltä lausuntoja joukkoliikennelain (13.11.2009/869) 4 § mukaiseen esitykseen kaupunkiseudun joukkoliikenteen palvelutasomäärittelyksi.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toimii joukkoliikennelain mukaisena viranomaisena Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Oriveden, Pirkkalan, Tampereen, Vesilahden ja Ylöjärven kuntien muodostamalla alueella harjoitettavan joukkoliikenteen osalta. Joukkoliikennelaki velvoittaa toimivaltaiset viranomaiset määrittelemään alueellensa joukkoliikenteen palvelutason. Joukkoliikenteen palvelutasomäärittelyllä kuvataan viranomaisen tahtotilaa siitä millainen joukkoliikennepalvelun taso on perustelluin kullakin maantieteellisellä alueella matkustustarpeet ja käytävissä oleva rahoitus huomioon ottaen. Palvelutasomäärittely tehdään niin, että osapuolet voivat sitoutua sen toteuttamiseen. Määrittely itsessään ei kuitenkaan luo kansalaisille subjektiivista oikeutta vaatia yhteiskunnalta palveluiden järjestämistä.

Joukkoliikennepalvelun perustana on matkustustarve, jota synnyttävät asuminen, työpaikat sekä muut palvelut. Tulevan palvelutason määrittämistä varten on kuvattu nykytilaa väestötiheyden sekä työpaikkojen sijoittumisen avulla. Alueille määritetyt palvelutasoluokat perustuvat ensisijaisesti näihin väestö- ja työpaikkatietoihin. Joukkoliikenteen palvelutaso on määritelty kaikille alueille, joilla on yli 50 asukasta 250 m x 250 m kokoisella ruudulla. Tämän väestötiheyden alle meneville alueille voidaan järjestää joukkoliikennettä mikäli se muista syistä, esimerkiksi lakisääteisten koulukuljetusten johdosta on tarpeen. Työssä käytetyt taustatiedot on esitelty tausta-aineistossa. Peruseriaatteena palvelutasoluokittelussa on, että alueelle määritetty palvelutasoluokka koskee aina ensisijaisesti yhteyksiä oman kunnan kuntakeskukseen ja sitä kautta edelleen maakuntakeskukseen.

Palvelutasomäärittelyn rungon muodostavat joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet. Niillä määritellään eri palvelutasotekijöiden (mm. vuoroväli, liikennöinti-aika) tavoiteltavat ar-

vot maankäytöllisesti ja maantieteellisesti erilaisissa toimintaympäristöissä.

Alueille määritetyt palvelutasoluokat perustuvat ensisijaisesti kunkin alueen asukasmäärään ja asukastiheyteen ja sitä kautta muodostuvaan matkustustarpeeseen. Määrityksessä on lisäksi otettu huomioon merkittävien työpaikka-alueiden sekä asiointikohteiden sijainti. Alueen toteutuva palvelutaso voi olla määritettyä luokkaa korkeampi, esimerkiksi jos alue sijaitsee liikenteellisesti kahden korkeampaa luokkaa edustavan alueen välissä. Kunkin alueen palvelutasoluokka on kuitenkin tietoisesti määritetty ensisijaisesti alueen omien tarpeiden näkökohdasta. Näin palvelutasomäärittely ei tarpeettomasti ohjaa linjastosuunnittelun ratkaisuja. Pyrkimyksenä on alueellisesti ja seudullisesti yhtenäisin periaattein toimiva joukkoliikennejärjestelmä. Luokkien rajoja ei siis tarkastella ehdottomina, varsinkaan jos kyse on yksittäisen palvelusotekijän vaadittua korkeammasta tasosta.

Palvelutasokuvaan on lisätty niiden voimassaoloaikana kehittyvät alueet rasteroituna. Tällä merkinnällä kuvataan alueen muuttuvaa luonnetta ja alueelle sen rakentumisen jälkeen muodostuvaa palvelutasoa.

Palvelutasomäärittelyssä on vuoroväliä ja liikennöintiä kuvaa kuvaavien tekijöiden lisäksi kuvattu joukkoliikenteen laadullisia tavoitteita. Laadullisilla palvelusotavoittein kuvataan matkustajien kokemia matkan palvelusotaan liittyviä ominaispiirteitä, jotka eivät ole määrällisesti mitattavia. Laadullisina palvelusotavoittein tarkastellaan palvelun täsmällisyyttä, lippujärjestelmää, linjaston selkeyttä, matkaan sisältyvien vaihtojen tarvetta, matka-aikaa, infrastruktuuria sekä palvelun toteutuksessa käytettävää kalustoa.

Joukkoliikenteen palvelusotomäärittelyä on valmisteltu poikittomielallisesti tiiviissä yhteistyössä Ylöjärven kaupungin eri osastojen kesken yhdessä Tampereen joukkoliikenteen kanssa. Tehdyssä palvelusotomäärittelyssä on huomioitu hyvin Ylöjärven kaupungin eri vastuualueiden yksiköiden valmistelun yhteydessä antamat näkemykset ja kommentit.

Ylöjärven osalta nyt tehdyssä palvelusotomäärittelyssä esitettävä palvelusota on hyvin pitkälti Ylöjärven nykyisen joukkoliikenteen palvelusotan mukainen. Alueille määritelty palvelusota toteutuu nykyisellä liikenteellä Siivikkalan, Mettistön, Asuntilan, Haaviston, Vuorentaustan, Elovainion, Mutalan, Kurun alueilla sekä keskustassa Kuruntien varressa.

Soppeenmäkeen Matkatien ympäristöön esitetään Ylöjär-

ven parasta (luokka 5) palvelutasoa. Tämä on hyvin linjassa Ylöjärven valtuuston 8.6.2015 § 63 tekemän päätöksen kanssa, jolla pyritään edistämään alueen saavutettavuutta joukkoliikenteellä ja kävelykeskustan muodostumista. Palvelutasoa pitäisi nykyiseen liikenteeseen nähden parantaa Soppeenmäen alueella varhaisaamujen osalta, erityisesti viikonloppuisin. Vuositasolla bruttokustannus liikenteen järjestämisestä on noin 15 000 €.

Joukkoliikenteen yhteydet ovat tällä hetkellä palvelutasovoitetta paremmat Kurussa ja Mutalassa. Alueilla koulukyydeillä on merkittävä rooli, joten säästöpotentiaalia on ainoastaan viikonloppu- ja iltaliikenteissä.

Palvelutasomäärittelyn kirjallisessa osassa on kirjattu Ylöjärven kehityskohteeksi Työläjärven alueen palvelutason kehittämisen varmistaminen alueen rakentuessa. Vastaava merkintä olisi hyvä tehdä myös Haaviston jatkeena olevasta Siltatien alueesta. Lisäksi palvelutasomäärittelyyn olisi hyvä merkitä koulutuskeskus Valo ja sen saavutettavuus.

Palvelutasomäärittelyssä on esitetty myös seudulliset joukkoliikenteen laatukäytävät ja poikittaisyhteydet. Tämä on tärkeää seudullisen kokonaisuuden kannalta ja on hyvä, että Ylöjärvelle asti on merkitty yksi joukkoliikenteen laatukäytävistä. Sen sijaan poikittaisyhteyksiä Ylöjärveltä kehän suuntaisesti Nokian ja Pirkkalan suuntaan ei enää edellisestä palvelutasomääritelmästä poiketen ole merkitty. Näiden poikittaisyhteyksien mahdollista kehittämistä tulisi tutkia kuitenkin vielä jatkossakin.

Oheismateriaali

- JOLILAN lausuntopyyntö
- Joukkoliikenteen palvelutaso 2017 - 2021

Lisätiedot

Jussi Teronen, p. 040 687 8338, jussi.teronen@ylojarvi.fi

Kaupunginjohtaja ehdottaa:

Kaupunginhallitus päättää antaa Tampereen kaupungin joukkoliikennelautakunnalle yllä olevan lausunnon esityksestä joukkoliikenteen palvelutasomäärittelyksi vuosille 2017 - 2021

Päätös

Hyväksyttiin.

Ylöjärven kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Kaupunginhallitus

§ 270

28.08.2017

Otteen oikeaksi todistaa:

Ylöjärvellä 30.8.2017

Antti Pieviläinen
pöytäkirjanpitäjä

Jakelu

Tampereen kaupungin joukkoliikennelautakunta
Teronen Jussi